

Voor de tweede winterseriewandeling van dit jaar reizen we af naar Zijtaart, een dorp aan de zuidgrens van Veghel.

Vandaag is de verlichting extra vroeg aan in het gastvrije restaurant De Reiger. Immers het is de wandeldag waar vooral de langeafstandwandelaars naar uitkijken, want vandaag kan er 50 of 60 km gelopen worden. Zij mogen vanaf 07.00 uur starten voor een extra lus van 20 km in de richting van Sint-Oedenrode.

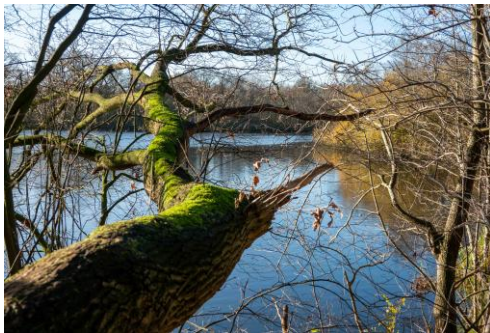
De 'gewone' wandeltocht van vandaag heeft een hoog natuurgehalte. We lopen door bosgebieden, mooie lanen, komen in open oud boerenland met verschillende waterlopen en zien met regelmaat de Goorloop. De route loopt bovendien over historische gronden, waar spannende verhalen over te vertellen zijn. Veel variatie en dus veel genieten!

Het is februari en dus bijna voorjaar. De natuur komt weer tot leven: de elzenkatjes en de hazelaar bloeien en met een beetje geluk zien we langs de oevers van de waterlopen het eerste geel van het klein hoefblad en het speenkruid. Maar het kan natuurlijk ook nog winters zijn met rijp op de velden. We gaan het meemaken. Hoe dan ook: ik heb zin in een heerlijke wandeling met OLAT!

De langeafstandwandelaars vertrekken in het donker, maar al snel is het ochtendgloren zichtbaar en zien we waar we lopen. Bovendien hebben onze routebouwers van vandaag, Martien Habraken en Ton Vissers, hier rekening mee gehouden en zeker voor de eerste kilometers gekozen voor goed begaanbare wegen en paden. We lopen richting Zuid-Willemsvaart, maar voordat we daar zijn, buigen we weer af in zuidwestelijke richting. Regelmatig vervuilen we het asfalt voor zand- of graspaden. We lopen door een oud boerenland, met mooie smalle weggetjes met aan weerszijden knotwilgen en bosschages. Het is hier fijn wandelen. We lopen in de richting van natuurgebied de Moerkuilen. Toen de OLAT Wandeldagen nog vanuit Nijnsel werden georganiseerd, was dit altijd een van de hoogtepunten. De Moerkuilen, een mooie veenplas in het Dommeldal, is ontstaan in een laagte met veengrond die werd afgegraven voor het winnen van turf.

Op de parkeerplaats treffen we de kleine koffiepost. En zeker met zo'n vroege start is dat een welkome onderbreking!

De route leidt ons langs de oever van het ven. En omdat de bomen kaal zijn, hebben we er prachtig zicht op.

Over graspaden en zandwegen vervolgen we de route. We naderen de Vresselse bossen. We lopen over een variatie van brede bospaden en smalle paadjes. Je kunt je maar moeilijk voorstellen dat hier in de vorige eeuw nauwelijks een boom te bekennen was. Het gebied bestond toen grotendeels uit zandverstuivingen en heide. Aan de randen van het gebied woonden boeren die veel last hadden van het stuifzand. Om de akkers te beschermen werden de stuifzanden met bomen beplant en zo is dit bosgebied ontstaan. In het gebied liggen meerdere vennen. We passeren enkele kleine vennetjes.

Foto: Martien Habraken

Dan vervuilen we de bossen voor het open boerenland. Via een gevarieerde route over zandpaden, autoluwe weggetjes met knotwilgen aan weerszijden, door klaphekjes en langs sloten lopen we terug naar Zijtaart. Onderweg komen we langs een eierautomaat, mocht je nog een geklutst eitje willen

In Zijtaart komen we langs de sportvelden en aan het aantal geparkeerde auto's is te zien dat we in de buurt van De Reiger komen. Het lijkt erop dat al veel mensen zich ingeschreven hebben voor de reguliere winterserietocht!

Het is nog even beslissen of we verder gaan met de 30 of 40 km en daarmee vandaag 50 of 60 km gaan lopen én weer punten bij kunnen schrijven voor het clubkampioenschap.

Binnen bij De Reiger is het inderdaad een gezellige drukte. Met de routebeschrijving in de hand stappen we naar buiten. In de dorpskern van Zijtaart staan in het zicht van De Reiger enkele fraaie momenten: de Sint-Lambertuskerk met naastliggende pastorie en het mooie voormalige klooster van de Franciscanessen Huize Cecilia, nu gemeenschapshuis. Ook liggen er verschillende fraaie boerderijen. We passeren vandaag enkele van deze gemeentelijke monumenten.

Maar de eerste kilometer leidt de route ons vooral door een royaal opgezette nieuwbouwwijk. Zijtaart is niet zo groot, dus zijn we al gauw aan de rand van de bebouwing en komen in een verrassend mooi, oud boerenland.

Zandpaden met aan weerszijden statige bomen, weids zicht over landerijen en graspaden langs waterlopen.

En zo naderen we het eerste natuurgebied: 't Lijnt, met z'n gevarieerde bomenlanen. Ooit was hier een heidegebied. In latere jaren werd de betere grond landbouwgebied, terwijl de slechtere grond ingeplant werd met bos. In de jaren 2003 – 2005 is een grote maisakker omgevormd tot een fraaie bosrandzone. Hierdoor is een mooie natuurlijke overgang van landbouwgrond naar bosgebied ontstaan. Let er maar eens op!

We komen bij de eerste splitsing. De wandelaars die 10 km lopen, maken hier een korte doorsteek en komen al snel bij de soeppost.

De andere lopers gaan op weg naar de grote koffiepost. We treffen hier de vertrouwde gezichten van de OLAT-vrijwilligers die ons een lekkere beker verse koffie, thee of chocolademelk aanreiken. Als je een OLAT-beker hebt, neem deze dan vooral mee. Je bewijst er het milieu een dienst mee!

Foto: Martien Habraken

Na deze welkome onderbreking gaan we weer op pad. We lopen hier in het bosgebiedje Geregt. Behalve een mooi bosgebied, is het is ook een mysterieuze plek. In deze bossen is namelijk een plek waar de oude gemeentegrenzen van Erp, Veghel en Lieshout bij elkaar komen. Hier ligt een kleine verhoging in het landschap: een prehistorische grafheuvel.

Deze plek heet 'Het Geregt'. In de late middeleeuwen stonden op deze grafheuvel de galg en het rad en werden hier misdadigers terechtgesteld. Gelukkig liggen deze tijden ver achter ons en lopen wij hier simpelweg te genieten!

Al snel volgen er twee splitsingen. Eerst die met de route van de 15 km. Deze leidt de wandelaars het bruggetje over een waterloop. Hier laat men water in vanaf de Zuid-Willemsvaart. Hierna volgt een stukje langs de sloot, waarna de wandelaars weer aansluiten op de hoofdroute. Dan buigt de 20 km af. De lopers op deze afstand gaan op weg naar de caférust, maar krijgen eerst een erg gevarieerd stukje voorgeschoteld. Zo is er even wat asfalt, dat wordt al snel verruild voor een zandpad. Na een klaphekje volgt een bosgebiedje. Een heuveltje zet de kuitspieren aan het werk. Dan worden we verrast door een mooi ven. Misschien zien we in de bosschages al het eerste lentegroen? Het is hier prachtig, een en al natuur! En dan komen we aan bij de caférust In de Hei. Dit unieke plekje ligt aan het einde van een doodlopende weg, midden in de bosrijke omgeving. Er lopen alpaca's op het terrein, maar met regelmaat komen ook reeën een kijkje nemen. De kans dat wij ze zien, is klein, maar toch.....

Het is een prima plekje om een pauzemoment in te lassen voordat we samen met de lopers op de langste twee afstanden verder gaan.

Deze zijn ondertussen zuidwaarts gelopen, over een zandweg, parallel aan de Zuid-Willemsvaart. Dan gaan we een smal zandpad in en lopen we tussen de landerijen. We blijven langs het water lopen, ditmaal de Goorloop. Deze mooie beek ontspringt bij Mierlo en mondt uiteindelijk bij Boerdonk uit in de Aa. Die slingert fraai door het boerenland, met af en toe een bruggetje en op de oevers hier en daar oude knotwilgen.

Deze karakteristieke bomen horen echt in het boerenland. Ze staan vaak langs waterlopen, zijn   n van de vroegste bloeiers en daarmee waardevol voor de natuur. De katjes zijn een voedselbron voor insecten. Verder bieden knotwilgen veel beschutting voor verschillende diersoorten. Een knotwilg rot makkelijk en in de holtes die daardoor ontstaan zijn, nestelen o.a. steenuilen.

Vroeger gebruikten de boeren de takken van de knotwilg als brandhout en veevoer. Van de twijgen werden o.a. bezems en manden gemaakt. Maar nu deze bomen geen nut meer hebben voor het boerenbedrijf, verdwijnen ze uit het landschap en dat is eeuwig zonde.

Gelukkig zijn er vrijwilligersorganisaties, zoals IVN

Foto: Martien Habraken

Natuureducatie, die de wilgen knotten en hiermee voorkomen dat ze scheuren.

Maar bij sommige hele oude exemplaren zie je dat dit ook niet altijd erg is. De meest fantastische vormen zijn ontstaan. In de vermoltde delen groeien weer andere planten of bomen. Het zijn vaak kunstwerken, die weer eens duidelijk maken hoe mooi de natuur is!

Op enig moment zien we wat meer boerderijen en huizen, Beek en Donk nadert. We blijven nog even fijn tussen het groen lopen, maar gaan dan op weg naar de caférust. Onze routebouwers hebben een leuke plek gekozen, het Parkpaviljoen, gelegen aan een vijver.

Na de pauze vervolgen we de route door een groensingel. Het is verrassend hoeveel natuur hier pal in het centrum te vinden is. Beek en Donk is een zgn. dubbeldorp, bestaande uit het kerkdorp Beek en het noordelijker gelegen dorp Donk. Tussen beide kernen lag van oorsprong al natuur, vandaar dat de strook groen, waar we nu lopen, dwars door het dorp loopt. Heel vreemd is het dus niet!

We maken een lusje langs de Zuid-Willemsvaart. Als je goed kijkt, dan zie je aan de overkant van het kanaal het in de 16^e eeuw gebouwde kasteel Eyckenlust. We lopen door enkele woonstraten en komen dan in het buitengebied. Hier treffen we opnieuw de Goorloop. Enkele kilometers fraai boerenland volgen. Dan gaan de twee langste afstanden uiteen: de wandelaars die 30 (of 50) km lopen, gaan via zandwegen en graspaden op weg naar de caférust In de Hei. De lopers op de 40 (of 60) km lopen verder in de richting van Mariahout en treffen op het parkeerterrein van manege De Raam hun exclusieve koffiepost. De bereidheid van de eigenaar om hier een post te mogen zetten, is fijn!

Aan de overkant van de weg zien we de veldkapel die gewijd is aan de Heilige Sint-Servatius.

Foto: Martien Habraken

Na een welkom bekertje koffie of bouillon gaan we verder. We lopen in een royale lus om Mariahout. Onderweg treffen we veel moois. Al snel komen we in natuurgebiedje Het Keelgras. Het was ooit een moerassig gebied, maar om het gebied te ontginnen, werd de Ginderdoorse loop gegraven. Deze zorgde voor ontwatering. Na verloop van tijd werd Het Keelgras de gemeentelijke vuilstort. Nu is deze afgedekt en beplant met loofhout. Een klein moerasje ligt er nog, waardoor er veel vogels zijn. We lopen de heuvel op naar het uitzichtpunt dat boven op de voormalige vuilstort is gebouwd. Als we willen, kunnen we nog hoger, de uitkijktoren op.

Wat verderop treffen we de Mariahoutse bossen. Het bos is een jonge heideontginning en bestaat voornamelijk uit aanplant van grove dennen, al zijn er ook andere boomsoorten te vinden, zoals beuken. Ook liggen er vennen, zoals het Torreven. Omdat dit ven dreigde dicht te groeien, is het in 1992 opgeschoond. We lopen ook langs het Vossenbergvén, dat in 2019 hersteld is, evenals het omliggende heidegebied. Hier zijn bomen verwijderd en is de bodem geplagd. Door al deze ingrepen is het een erg mooi gebied geworden, waar het op de brede bospaden heerlijk wandelen is. Dan is er de samenkomst met de lopers op de 30 km-route, al snel gevolgd door die van de 20 km. Samen gaan we op weg naar de caférust bij In de Hei.

Misschien zien we er de koeien. Zij maakten dat de routebouwers tijdens het voorlopen deze leuke foto konden maken.

Foto: Martien Habraken

Na de pauze vervolgen we onze route, opnieuw door het open boerenland. Het gebied ziet er trouwens nu totaal anders uit dan een paar honderd jaar geleden. Het was destijds één groot heidegebied, met vennen en moerassen. Mensen kwamen hier 's nachts liever niet. Soms werden er in het donker vlammetjes boven de moerassen gezien: dwaallichtjes. In die tijd dacht men dat het de zieltjes van ongedoopte kinderen waren. Ook verbonden met dit gebied is het verhaal van Mie de heks. Mie had in de negentiende eeuw een herberg in de Heihoef, in de buurt van de huidige Jekschotstraat. Zolang je er als voorbijganger aanlegde was er niets aan de hand. Maar oh wee, als je eraan voorbijging zonder er iets te drinken. Dan vloog Mie naar buiten, schold je uit voor alles wat lelijk was en riep je na: "Ik zal je beheksen, wacht maar!" Sommige reizigers meden haar herberg en liepen kilometers om.

Zou dat de reden zijn dat onze routebouwers de wandeltocht net ten oosten van de Heihoef gepland hebben? We zullen het ze eens vragen!

Feit is dat de soeppost wat verderop staat. Zover kwam Mie de Heks niet. Wij, wandelaars wel en ook de mensen die 10 of 15 km lopen: allemaal op weg naar een beker lekkere wintersoep. Bij de soeppost zijn alle afstanden weer samen. Het is er een gezellige drukte. De banken zitten vol met wandelaars. Je treft er vast

en zeker bekenden. Even een praatje en dan op weg voor het laatste uurtje. Over een variatie van zandpaden, smalle paadjes, stukjes verharde weg en graspaden lopen we in de richting van Zijtaart. We schreven het al eerder: Zijtaart is niet zo groot. Zodra we weer op asfalt lopen, zijn we ook vrijwel meteen bij de finish.

Met een voldaan gevoel sluiten we een heerlijke wandeling af.

Hartelijk dank aan alle vrijwilligers, die deze wandeldag mogelijk hebben gemaakt.

-Myriam van den Berg-

NB Deze wandelroute is goed te belopen: weinig modderige paden en zeer zeker veel minder drassig dan in De Brand.